

„Edinost“

Ihaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročilna znaša:

Za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četr leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročilne se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogobu.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglasi je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Slovani v Avstro-ogerski monarhiji.

Dolgo, nepretržno vrsto let že služijo razna slovanska plemena avstrijski cesarski dinastiji. Prav za prav pa tu ni na mestu izraz »služijo«, ker ne označuje točno onega razmerja, ki je vladalo neprestano mej avstrijskimi Slovani in avstrijskim prestolom. Temu prestolu služijo, ali prav za prav ne služijo oni življi, ki avstrijskega cesarstva ne smatrajo za svojo pravo, trajno očetnjavo, marveč le začasnim gospodarjem; in to so: nemška, italijanska in madjarska irredenta. To nam priča zgodovina njih politike in zgodovina dejanj, to nam pričajo vsakdanji dogodki in pojavi vse propagande njihove. O Slovanih v avstrijskem cesarstvu pa se more reči, da istemu niso le služili, marveč zanje živeli in umirali! Vse, karkoli je imel Slovan v teku dolgih let, vse, karkoli je premogel duševno in telesno, vse je v ljubezni in zvestobi polagal na žrtvenik temu cesarstvu. Ničesar ni pridržal ni za-se, ni za koga drugega, vse je vestno izročal avstrijski državi. Popolnoma je pozabljal na-se, kadar je šlo za blagor, srečo in in slavo Avstrije, umrl bi bil tisočkrat mesto enkrat za ljubljeno cesarsko hišo. Iz njegove krvi in njegovega znoja so rasli Avstriji moč in slava, napredek in prosveta. Slovan je bil oni krepki, neomajni steber, ob katerem so se v prah razbijali vsi sovražni navalji, na katerem je slonelo vse poslopje avstrijske države. To je neizbrisno začrtano v zgodovini. A še nekaj drugega nam spričnje zgodovina . . . To pa je tako temno, nečloveško, da človeku drhti roka v neizmerni boli in srdu ob onih zgodovinskih pričah . . . Kako plačilo je dobival slovanski rod za svojo neizmerno ljubezen in zvestobo, potrjeno v potokih krvi in znoja?! Ni-li bilo to plačilo najokrutnejše zatiranje, zapostavljanje in zasramovanje? In niso-li bili oni, ki so bili vedno povabljeni na gostijo za vladno mizo: Nemci, Italijani in Madjari, torej oni narodi, iz katerih je vzrasla ona propaganda, ki smatra te narode le kakor nekake začasne najemnike avstrijskega cesarstva?! Niso-li avstrijski državniki izročali Slovane tem činiteljem na milost in nemilost ter jim dopuščali, da so v prah teptali sveta prava Slovanov

in da so vladjali za njihovo posest? Da, kakor je nepretrgana bila tista patrijotična zvestoba in udanost Slovanov, tako so tudi nepretrgana žaljenja in zatiranja, katera so isti prestajali od avstrijskih vlad. No, uboga slovanska para je udano prenašala tudi brec in krivice. Ljubezen in zvestoba do dinastije je prešla Slovanu v meso in kri in zdelo se je, kakor da bi njegovo čutstvo: njega fenomenalna ponižnost in skrošnnost mogla prenehati le tedaj, ako bi prenehal tudi on — da bi mogla umreti samo z njim . . .

Prišlo je drugače; avstrijski Slovan se je vzbudil in se je jel zavedati sramotnega svojega položaja, a zavedel se je tudi svoje moči — samega sebe! . . . In ono čutstvo ponižnosti se je začelo majati, padati, umirati . . . on pa je jel vstajati, ponosno je dvignil glavo, in kjer mu je preje v očesu trepetala udana, bolna solza, ondi zdaj sije ogenj zavesti o svojem dostojanstvu. Dolgih dob in neštetihih ponižanj je trebalo, predno smo se Slovani počeli sramovati svojega položaja, predno smo dospeli tako daleč, da moramo najostreje obsojati onega rojaka, ki še ne čuti, da je nastopil čas najodločnejše borbe ne le za ekzistenco, ampak tudi za narodni ugled in narodno čast. Da, da, takega človeka moramo dolžiti narodnega izdajstva, ali vsaj narodne mlačnosti! Tako daleč nas je pritirala nesrečna politika avstrijskih državnikov.

To je famozna politika, ki ne kaže nikakega napredka potom evolucije, ki v svojem razvoju tako daleč zaostaja za razvojem narodov države! Ta politika peha od sebe češki narod ter pošilja proti njemu v boj nemške kričalice, katerih težnje po veliki večini segajo preko avstrijskih mej: ta politika dopušča, da se mora narod, kakoršen je češki, puliti s takimi ljudmi za svoje sveto pravo; ta politika stremi za tem, da bodi Avstrija nemška država, z nemškim državnim jezikom, z nemškim nadvladjem! Je-li mar Avstrija narodna jednota država, kakor n. pr. Francoska in Rusija?! Ne! In vendar tlačijo Avstrijo v nemško uniformo! Ako bi že hoteli govoriti o Avstriji kakor o narodno jednotni državi, potem bi jo mogli opravičeno zaznamovati le kakor slovansko državo! Kajti nje veliki sestavni del so Slovani. Naravnost nedoumno je torej, zakaj se ta država tako brani priznati to

dejstvo, zakaj se tako brani slovanskega značaja, zakaj se peha za fantomom nemštva, ki jo je bil zvalil že na rob — groba?!

Poglejmo le, kako se sramoti in gazi pravo Slovencev na Štajerskem. Kaj pomenjajo najnovejša imenovanja v Gradu in Celju? Niso-li to same zausnice slovenskemu narodu; ni-li to činično preziranje pravie in celó ekzistence Slovencev na Spodnjem Štajerskem? Po teh imenovanjih in marsičem drugem moramo soditi, da je za uradnika najbolje priporočilo to, ako se je odlikoval v odporu proti narodnim stremljenjem Slovencev. Pa Celje! V tem gnjezdu obstoji za Slovence takorekoč obsedno stanje v permanenti; tu imajo oblast v svojih rokah — celjsko barabstvo in nekaj »velmož« na celjskem magistratu. Vlada pa: »Ne vidi nič, ne sliši nič . . .«

In kako se godi Slovencev oziroma Slovanom v Trstu, Istri in Primorju sploh! Do kakega opustošenja političnih odnošajev je dovel tu zistem, ta nesrečni zistem, ki si je stavil menda edino ualogo, da zistematično duši slovanski življ na vsej črti?! Kaj začenja tu italijanska irredenta pred nosom vladnih e. k. oblasti?! Kakih gorostasnosti smo doživeli tu povodom smrti kralja Humberta, kakih gorostasnosti v deželnem zboru istrskem v njega zadnjem zasedanju!! Vsa oblast dežele, po veliki večini slovanske, je v rokah italijanšimov, ki samopašno razpolagajo in gospodarijo z — vsem ter na najbreztahtnejši — da ne rečemo hujega — način prezirajo slovansko doželnozborsko manjšino. Človek se mora v očigled samopašnosti tukajšnje signorije začudeno vprašati, kako da je mogoče vse to v ustavni državi?! V službo irredentarske signorije se se postavila, žal, tudi cerkvena oblast, ali vsaj neki del nje služabnikov, ki na neodpušten način zlorablajo svoj sveti poklic ter onečarčujejo in skrunijo duhovski stan in krščansko idejo sploh. Ljudstvo ni brez vzroka postalo skeptično, da tu in tam že ne more več verovati v pravičnost posvetne in cerkvene oblasti, saj skuša dan na dan na lastnem mesu, kako malo velja tista proslavljena jednaka pravica, kako se marveč vse ukianja naduti signoriji.

Nič bolje, ali še huje se godi Slovanom v drugi državni polovici pod madjarskim nasiljem, ki si je umelo pridobiti narodnih

izdajic in denarja lačnih mamelukov, ki pripravljajo zistemu ugodno pot na domači zemlji. Koliko narodnih mučenicov iz vseh slojev imajo slovanske narodnosti na Ogerskem! Kake nezasišnosti se gode na Reki in v hrvatskem Primorju, kjer se gazi sveto hrvatsko pravo ter se hrvatska zemlja proglašala za madjarsko last!

Pa kaj bi govorili nadalje: ni je sploh gorostasniše stvari, nego je vladni zistem v obeh polovicah monarhije; ni je gorostasnejše, a tudi nemodreje politike, nego je ta, ki je naperjena proti Slovanom monarhije.

V edino tolažbo v teh nenaravnih razmerah nam more biti le zavest, da se slovanski narod probuja, da se zaveda krivice, ki se mu godi, da se je začel otrepati suženjskega duha ter da je prišel do zavesti, da more le iz sebe erčiti moč in ono energijo, s katero si more izvojevati svoje pravo: po goje za življenje in razvijanje.

Politični pregled.

TRST, 28. avgusta 1900.

O velikem taboru na gori Rip pri Roudnicah, doznajemo iz dunajskih listov, da je bilo zbranih do 30.000 ljudi. Govorili so zastopniki raznih strank. V imenu mladočeških poslancev je govoril dr. Gregr, ki je označil centralistiški zistem kakor vir vsej mizeriji. Na Dunaju nima narod češki nobenega prijatelja. Jedin prijatelj narodu je — narod sam. Zaključil je z apelom za slogo med vsemi češkimi strankami.

V istem zmislu so govorili zastopniki Staročehov, narodnih delavcev in agrarcev. Na shodu je bilo tudi socijalistov, ki pa so se vedli pasivno in niso motili zborovanja. Znamenite so besede, ki jih je izustil dr. Baxa v imenu radikaleev: »Država nič ne briga Čehov in uničenje parlamenta je prva etapa v dosegu državnega prava. Za parlament ne sme biti pardona. Tudi za Čeha ni bilo nikdar pardona z Dunaja, in zato se morajo zdaj revanširati.

Dopolnilna deželnozborska volitev na Koroškem. Iz Celoveca nam pišejo dne 27. avg.: Včeraj je »bauernbund« določeval kandidate za dopolnilno volitev v dež. zbor v okraju Rožek-Beljak-Paternijon. Volitev bode dne 15. sept. Oficijelni kandi-

PODLISTEK

Kislo mleko.

Črtica. — Spisal Gromozenski.

»F...f...f...f...f...f...« se je razlegalo po senčnati lopi v gaju pred gradom Zatičeje.

Sicer se to, kar se je razlegalo, ne sme ravno, v pravem pomenu besede, prištevati k glasom, a razlegalo se je vendar, če tudi nerazložno; a kar je tudi nekaj vredno: četeroglasno.

V lopi so bile štiri osebe, ki so v najlepší muzikalični složnosti — sopihale.

Gospod Stojan, trebušasti grajščak zdrave barve, splošno zdrave, posebnost pa na nosu, je vlekel svoj »f« v basu; njegova dosti razploščena, to se pravi, prerejena soproga z zalitv in bliščecem se obrazom, dregala je svoj »f« v sferah alta ter ob enem strastno taktirala s pahljačo; krona njiju zakonske ljubezni, srčkana osemnajstletna Vanda je bila prevzela partijo soprana — sopihala je »pianissimo« v superlativu; »f« v tenorju pa je izvajal doktor Kralj, mlad profesor iz Celja, ki sicer vse svoje življenje ni dosegel visokega »e«, pač pa je bil že nekaj časa Vandin ženin.

Sopihanje, pošteno sopihanje, kakor ga opazujemo na naši četorici, more biti pač le posledica trudapolnega dela.

Da je mila čitateljica prišla malo prej, videla bi bila, kako in kaj je delal naš kvartet v lopi; zdaj so pa odstranjene že malo ne vse priče tega dela, saj je rudečelična grajska kuharica, s poetičnim imenom Špela, z belo »avbo« na glavi, znosila že vse spraznjene sklode in skladiče, krožnike, nože, vilice, žlice, čaše in steklenice v svojo kuhinjsko kraljestvo, da jim vrne ondi isto čistost, ki so jo imele pred — kosilom.

Na mizi so samotarile le še štiri mične porcelanaste škuljčice. V vsaki je bil še na dnu sladki ostanek črne kave, kar je privabilo nešteto muh in jim zmešalo glave, ker zaletavale so se odjedne posodice v dčugo. V naglici je pač marsikatera zgrešila pravo pot ter se zaletela na tisti posebno vidljiv nos gospoda Stojana ali pa celo na lice milostne gospe, kar je res presegalo vse meje drznosti in zaslužilo celo večjo kazen, nego čude udarec s pahljačo.

»Oj, te muhe!« je vskliknila.

»Oj, te grde muhe!« je ponovila ter ozno zamahnila s pahljačo po neki muhi, ki se je sela na njeno desno lice; no, kazen je bila huda, saj je muha tam, kjer je mislila žlahtno kri milostne gospe »na pipo djeti«, »storila« britko smrt. Tam, kjer je poginila, je obležala, kar je seveda razžaljilo ves estetični čut grajščakinje.

»Infamija — impertinencia!« je sikala, brisaje si mrtvo muho z obraza.

»Res grozne zverine te muhe«, se je oglašil dr. Kralj. Tem besedam menda res ni manjkalo ironije, za gospo Stojanovo pa je bilo vendar preveč, kajti naglo se je obrnila k njemu:

»Seveda! Le norčujte se še, ko imam že ves obraz otečen! Oh moj Bog! Jaz nesrečnica! Celo oni, ki bi me morali pomilovati in varovati, celo taki me zasmehujejo.«

»Prosim, prosim, milostiva gospa, če zapoveste, pa Vas že tudi obranim muh!«

Stopil je k njej in preganjal muhe iz njene bližine, da se je grajščak glasno zakrohotal.

»Gospod Kralj, vi me že zopet smešite!«

»Pardon, milostiva, motite se...«

»Kaj motim, jaz da se motim? Tako? O, saj dobro vem, da me z namenom žalite. Pa saj sem sama kriva, da se mi tako godi. .... Zakaj sem se dala preslepiti po Vaših lepih besedah, zakaj sem uslišala Vaše prošnje....?«

Naravna posledica tej kontroverzi — po receptu vseh romanopiscev — bi morale biti solze in jok; no, gospa Stojanovna ni poznala teh naravnih posledic ter je le skremžila levo polovico obraza in na pol zatisnila levo oko. —

»Mamica ljuba! Ne jezi se! Saj veš, da ti je zdravnik prepovedal vsako razburjenje«, se je oglašila Vanda.

»No, da, le priskoči na pomoč svojemu gospodu ženinu; pa to vam povem, gospod Kralj«, skoro razžaljivo je ignorirala vse njegove naslove: doktor, profesor — »da me greva, zelo greva, da sem vas uslišala; sicer pa danes še ni sodni dan.«

»Mamica moja! Jaz, jaz sem ga uslišala, ti si pa rekla, da smem«, pripomnila je Vanda šegavo in naslonila svojo zlatolaso glavičo na profesorjevo ramo.

Gospa Stojanovna je gledala grdo, profesor pa ne. Le ta je začel potrjevati resničnost Vandinih besed s tisoč ljubeznivostmi na adresu — Vande.

Ob tej priliki dodamo lahko, da so bili Vandini lasje plavi, spleteni v dve dolgi in debeli kiti, viseči po njejem hrbtu, na koncu vsake kite je bil vpleten višnjev trak, a oči, tiste velike oči, včasih zelo sanjave, včasih pa polne ognja in šegavosti, so bile seveda modre —; usta majhna s karminovorudečimi ustnicami.

Ko je dr. Kralj tako poklanjal Vandini dokaze svoje velike ljubezni, se je gospa Stojanovna menda zamislila v tiste čase, ko je še sama bila izpostavljena takim atentatom.

(Pride še.)

dat »bauerbunda« je bil bivši posl. Unter-
kofler, ki pa je izjavil, da mandata ne
sprejme. Na to se je predstavil grašinski
oskrbnik Schluderman in po daljšem be-
sedanju je obveljala njegova kandidatura za
neznatno večino glasov. — Kakor kandidata
sta dalje nastopila Lepuschitz iz Mlinarč
in profesor Bittner z Dunaja, za katerega
so Vibliani. — »Bauernbund«, ki zlasti slo-
venskim volilec ob vsaki priliki propove-
duje, da naj kmet voli le kmeta, je torej
svojim oficejlnim kandidatom postavil nek-
meta, grašinskega oskrbnika! To si treba
zapomniti! — Na shodu, ki se je vršil v
Stubenu ob Paternionu, je bilo navzočih več
poslancev, med njimi v lepi slogi in ljubavi
baje tudi dr. Steinwender in dr. Art. Lemisch.
— Slovenske volitve ne ude-
ležite.

Spremembe v Srbiji. Dan za dne-
vom nam prinaša brzjav vesti o velikih
spremembah v Srbiji, zlasti, kar se tiče per-
sonalij. Iz vseh teh poročil moramo sklepati,
da se hoče mladi kralj popolnoma emancipi-
rati od vseh oseb, ki so v kakršni-koli zvezi z
Milanom. Pa tudi kraljica Natalija nima, kak-
kor kaže vse, nobenega upliva več na mlade-
ga kralja. To moramo sklepati iz današnje
brzjavke, ki javlja, da je bivši minister Jo-
van Gajja imenovan diplomatskim zastopni-
kom Srbije v Sredu, isti Gajja, ki je osebno
posredoval, ko so kraljico Natalijo s silo po-
stavili iz Belegagrada na avstrijska tla v
Zemenu. Obče znano je bilo tedaj, kako
se je kraljica Natalija takrat trpko izražala
o Gajji in dejstvo je, da Gajja od leta 1892.
semkaj ni našel milosti v očeh kralja Alek-
sandra.

Dogodki v Kitaju. Še vedno, nepre-
stano in od vseh strani prihajajo retrospektivna
poročila o vzetju Pekinga. Kar je res, je res: to
je bil briljanten vojni čin. Umeje se ob sebi, da
zastopniki oziroma poveljniki posamičnih vlasti
kolikor le možno kažejo svoje vojaštvo v
lepi luči. Obče se priznava vrlina Japon-
cev. Francozka vlada je dobila od generala
Freya brzjavko, v kateri isti navdušeno go-
vori o vedenju francoskih vojakov. Poročilo
generala da je vzbudilo veliko zadoščenje v
francoski javnosti, tako, da so nekoliko potol-
ženi celo tudi oni, ki so bili ozlovoljeni radi
imenovanja nemškega maršala Waldersee - ja
vrhovnim poveljnikom zveznih čet v Kitaju,
ker so uverjeni, da bodo francoski vojaki v
vseh slučajih znali delati čast francoskemu
orožju. General Frey javlja s posebnim za-
zadostjenjem, da so se dne 16. t. m. na vzetju
Pekinga francoski vojaki borili skupno z ru-
skim oddelkom.

Vsestransko in brezpogojno pa se priznava
prvenstvo — a to ne le glede bojev v Pe-
kingu, ampak sploh — ruskemu orožju.

Obkoljenci na angleškem poslaništvu v
Pekingju so imeli do 3. avgusta — glasom
poročila Pokolikova, ravnatelja rusko-kitajske
banke v Pekingju — 73 mrtvih in 160 ran-
jenih.

V Pekingju sestavljajo baje spremstvo,
ki bo imelo nalogo, da ranjence sprovede v
Tienčin.

Vojna v južni Afriki. Zgodovina
pozna malo vojen, ki so bile izzvane na toli
frivolent in ciničen način, in iz tako nizkih
razlogov, kakor je bila izzvana vojna Angle-
žev proti republikama v južni Afriki. Zgo-
dovina pa pozna tudi malo slučajev, ko bi se
bila vsa poštena sreča širog sveta tako so-
glasno postavila na stran jedne vojujočih
strank, kakor se je ob vojni mogočne Ang-
glije proti Burom ves civilizovani svet po-
stavil na stran Burov z vsemi prisrčnimi
simpatijami svojimi. Ko je Anglija zgrabila
za meč, da ga namoči v krvi priprostega,
malega, a pobožnega in svojo slobodo nad
vse ljubečega naroda Burov, se je po vsem
svetu ra-legal glas ogorčenja in zgražanja, saj je
bilo znano in neutajljivo, da je do tega gr-
dega atentata na ljudsko slobodo, medna-
rodno pravo in humaniteto došlo le na željo
in zahtevo izvestnih kapitalistov-vampirjev in
požrešnih borzijancev. In ko so potem prišli
porazi Angležev, ko se je vojaški renomé
Anglije jel topiti pred svetom kakor sneg na
pomladanjem solne, ko je bilo torej nade,
da nezasišano nasilje dobi zasluženo plačo,
tedaj so sreča širog sveta vriskala radosti in
zadostjenja. Anglija je bila zadeta v živo,
osramočena pred vsem svetom. Udarec je bil
hud, ker je bilo razkrita, da njene baharije
in večna žuganja proti vsakomur, ki se jej
postavlja na pot na nje grabežljivih akeijah,
nikakor ne odgovarjajo nje resnični vojni
moči. Z nje porazi v južni Afriki je bila de-

finitivno zaključena ona doba, ko so se tresle
vse vlasti, ako je Anglija zarožljala s sabljo.
To je bil moralen polom, ki se absolutno ne
da več popraviti. No, glede oslobojenja Bu-
rov samega pred angleško invazijo, je prišlo
drug če, nego so želeli prijatelji slobode in
samostojnosti obeh republik. Anglija je jela
pošiljati novega vojaštva, četo za četo, vse,
kar je sploh mogla poslati. Tako so Angleži
zbrali v južni Afriki moč, ki je pomenjala
strašno — premoč. Nerazmerje med silami na
obeh straneh je bilo prekriceče. Pričela
se je doba umikanja Burov. Hrabri Cronje
se je branil heroično, ali podlegel je premoči.
Slednjič je vrhni poveljnik Roberts zasel
glavno mesto Transvaala. Simpatije pa so ostale
na strani Burov in svet je z iskrenim so-
čutjem spremljal njihovo obupno borbo. In jo
spremlja — še danes. Da, še danes. Roberts
je pač prišel v Pretorijo, ali s tem je bilo
zaključeno njegovo »zmagoslavje«. Kajti vse
akeije njegove od tistega časa naprej potrjuje
le že prej dokazano impotenco angleških ge-
neralov in vso mizerijo v upravi angleške
vojske. V noveji čas se skoro vse brzjavke
Robertsove pričanjajo s stereotipnimi besed-
dami: Bojim se, in burski general Dewet
je danes v strah vsem angležkim vojakom.
Njega v prvi vrsti je hotel Roberts ujeti, v
resnici pa Dewet lovi in goni angleško voj-
sko. Naj bo že konec tej krvavi tragediji
tak ali tak, dvojno ostane neizbrisno: ble-
steč dokaz, kaj zamore narod, ki ljubi svojo
slobodo, in pa temeljita korektura
splošnega menenja o vrednosti
angleškega orožja!

Iste simpatije, ki so spremljale Bure na
bojnem polju, so spremljale tudi odposlanstvo,
ki sta je vladni južnoafriških republik od-
poslali na razne dvore, da bi izposlovalo po-
sredovanje vlasti v tej krivični, nejednaki
borbi. Kakov je bil temu odposlanstvu vspre-
jem v evropskih prestolnicah, to vemo vsi.
Ali jih niso niti vsprejeli, ali pa so obžalo-
vaje majali z rameni. »Mednarodni oziri«,
»načelo nevtikanja« — to je zadušilo klice
pravice, človečanstva, humanitete. Po neka-
terih mestih so jih sicer res vsprejeli uljudno
in so jim tudi izražali sočutje, ali pomagal
ni nihče. V Petrogradu pa je narod odpo-
slanstvo Burov vsprejel neopisnim navduše-
njem. Že na varšavskem kolodvoru so jim
prirajali največje ovacije. Ruska javnost se je
brezpogojno postavila na stran Burov. Vče-
raj pa je došla vest, da je car Nikolaj za-
stopnika južnoafriških republik, dra. Leydsa,
vsprejel v avdijenci. To je vsakako jako
važna vest. Brzjavke iz Petrograda javljajo,
da je javnost prepričana, da ta avdijenca ne
ostane brez posledice za dogodke v južni Afriki.
Mi želimo najiskrenejše, da bi se to uresničilo:
da bi car, čegar velikodušni inicijativi imamo
zahvaliti jedno najplemenitejših akeij, mirovno
konferenco v Haagu, preprečil ali pa vsaj
ublažil, kar je angleško nasilje storilo v južni
Afriki. Želimo to kakor človekljubi in kakor
Slovani. Kakor Slovani moramo še posebno
želeto, da Slovanstvo začne izvrševati ono ve-
liko misijo, katero mu prisoja za bodočnost
naš slovenski pesnik: Slovan bo di pre-
poroditelj človeštva!

Tržaške vesti.

**Nov red za zapiranje oziroma odpi-
ranje** javnih lokalov je stopil z današnjim
dnem v veljavo. Restavracije in pivarne, spo-
jene s hoteli, se morajo zapirati o polnocoči,
veče gostilne ob 11. uri, manje krčme in pi-
varne pa že ob 10. uri. Kavarne ob 1. uri.
Žganjarije se smejo odpirati še le ob 8. uri
zjutraj in se morejo zapirati že ob 8. zvečer. Kdor
boče imeti odprt svoj lokal preko označene
ure, mora plačati takso 2 K za vsako uro.

Naša sodba je taka, da je zakonodajalec
s temi odredbami streljal nekoliko preko cilja.
Tega, kar je hotel zadeti, bržkone ne zadene,
pač pa zadene nekaj, česar menda ni hotel
zadeti, ali bi vsaj ne smel zadeti, to je: celo
vrsto obrti v nje ekzistenčnih pogojih. Ve-
lika mesta imajo pač svoje posebne odnošaje
in vsled teh — rečimo kar naravnost — svoje
nočno življenje. Koliko je delavcev, ki so na
delu do 8. ure zvečer in tudi čez, vzlasti po
trgovinah z jestvinami. Predno je prišel do-
mov, povečerjal, se malec osnažil, se po-
dal na čašo vina, in došel do gostilne, je baš
prišel čas, ko mu gostilničar mora pokazati —
vrata. Pomisliti treba, da tudi po noči pri-
hajajo tujei, da gledališke predstave trajajo
preko 10. ure in včasih do 11. in čez in da
je mnogo gostilniških obrtnikov, ki žive skoro
izključno od teh gostov.

Ti obrtniki bodo živo zadeti v svojih in-
teresi in z njimi tudi njih gostje v svoji,
rekli bi, osebni slobodi. Tudi o tem nismo
uverjeni, da bo od te odredbe imela, kaj do-
bička — javna morala! Če bodo zaprti oni
lokali, kamor so mladi ljudje radi zahajali in
se pozabavali, pa pojdejo nekam drugam,
kjer ne bo zaprto. Saj se umemo. Če kdo
pričakuje, da se omeji žganjpitje, se bržkone
jako moti. Mi se bojimo, da bo efekt na-
sprotni. Pripoznavamo sicer, da je mnogo
ostudnih prikazni, ki prihajajo iz žganjarij.
Ali nešteto je tudi takih slučajev: oče, hité
na delo, ali iz čela, le mimogredé spi je čašico
žganja; če bo pa zvečer in zjutraj žganjarija
zaprt, držal si bo žganje doma in bati se je
zelo, da bo potem pila vsa družina in kol-
likor bo!!

Pa še nekaj — tisto dovoljenje, preko
ure, če kdo plača takso. To je zopet tista
običajna prikazen. Veliki, to je oni, ki imajo
čvetočja podjetja, bodo eveteli dalje, ker mo-
rejo plačati, onim pa, katerim gre slabo, in
ki ne morejo plačati takse — pojde še slabše.
Da-li je to v interesu države — dvomimo!

Zakon je zakon in ga treba spoštovati.
Menimo pa, da nikdo ne more braniti priza-
detim, da zakonitim potom uvedejo akeijo v
dokaz, da ta najnovejša reforma zelo potre-
buje — reforme!

Dajte nam vode! Iz sv. Ivana nam
pišejo: Ste-li kedaj videli ali srečali, ljudje
božji, vozniaka z onim tradicionalnim sodom
vode? Kakšna čutila vam je sploh zbujal
oni imenitni sod? Menda se malokdo zmeni
za oni sod, kajti drugače bi ga že davno več
ne vozili po prosvetljenih ulicah dvajsetega
stoletja! Ni-li to sramota za vseh, da nas
občina pita z odmerjenimi korei vode, med
tem ko je svet, v katerem hodimo, poln
vode! Kjer bi le skopali ali zvrtili, prišli bi
do žive vode, s katero bi napajali žejno
ljudstvo, ki dobiva sedaj toli odmerjeno ko-
ličino vode, da ne more nikakor izhajati z
njo. Sploh ne moremo umeti, kako morajo
ljudje živeti brez vode, ki je ravno tako po-
trebna, kakor zrak, ki ga dihamo?! Koliko
kron se izdaja za vozničke, ki prevažajo vodo
— v morje. Da, v morje jo vozijo, kajti po-
tem, ko jo vozijo že trideset let, ali imamo
kaj haska od tega? Ali bi ne bili za tiste
tisoče že lahko napravili po vsej okolici vod-
njakov in vodovodov?!

Čudim se, da se sploh tako malokdo
poteguje za tako važno življensko vprašanje.

Lanjsko leto je bil sicer v »Edinosti«
dopis, ki je dobro ožigosal izvrstno gospo-
darstvo tržaške občine. Pri tem je tudi ostalo.
Nihče ni več znil na to. Če kdo sproži kako
pametno misel, zakaj ne bi jo potem obde-
lovali in jo vedno in vedno ponavljali, javno
in zasebno, dokler bi se ne vresničila?! Ali
smo kakor otroci?! Pride kaka druga senza-
cijonelna novica in evo: hitro pozabimo, da
smo žejni.

»Avanti« je imel v novejšem času tudi
več člankov radi vode. Ali nima torej tudi
vsa okolica zgornja in spodnja vse pravice
klicati vode. Posebno zdaj, ko kopljejo pri
sv. Ivanu oni čudoviti rov, vsahnili so viri
premnogim posestnikom v bližini. Ti so šli
na magistrat pritoževati se; tam so jim hoteli
dati neznatne odškodnine. Ker jih ti niso ho-
teli, molčijo vsi in čakajo! Ali boste še dolgo
vsi molčali in čakali, ali ne bodo vaša žejna
grla hrčala in vpila tako, da si bodo mašili
ušesa vsi gospodje od magistratnega koncipienta
pa do dunajskega poslanca in ministra?

Ne pustimo se vedno slepiti z onimi
projektiranimi vodovodi, ki so požrli že mili-
jone, temveč zahtevajmo občinskih vod-
njakov!!!

Tudi napredek. Pišejo nam: Te dni
vam je bilo sporočeno, da so si tukajšnji
Srbi oskrbeli nove zvonove. Danes vam ho-
čem nekoliko opisati, v čem da je napredek.
Prejšnji zvonovi so bili vlti leta 1782 in no-
sijo ta le nadpis:

«Munificentia congregationis Hirieae Ter-
gestinae Anno 1782 — La-Baci fudit me
Ioanis Jacobus Samassa».

Novi veliki zvon, ki tehta 16 kvint.
(prejšnji le 8) ima nadpis: ПРИЛОГ ЈОВАНА
ШКУЛЈЕВИЊА 1900. Fecit Lapagna Tergeste.
(Podaril Ivan Škuljevič 1900). Drugi obnov-
ljeni zvon nosi stari latinski nadpis, kar je
ostalo z ozirom na to, da je istega podaril
leta 1879 g. Ivan Kovačević.

Dopis iz Rima. Pišejo nam: Še-le danes
sem prejel novine iz domovine, v katerih sem
z začudenjem čital o dogodkih za časa »žal-
ovanja« v avstrijskem Primorju. Vi ste že
dovolj označili izdajalski značaj teh demon-

stracij, da mi o tem ne treba zgubljeni več
niti besedice. A na nekaj drugega bi Vas
rad opozoril, na neko pomoto, ki se mi zdi
sila važna. Slovenski listi, in po njih neki
nemški, so pisali, da je bil tisti famozni na-
pis »Trst svojemu kralju« na traku venca,
katerega so neodrešeni položili na grob
kralja Humberta. O tem ni nič znano. Mo-
goče, da je bil tudi tak venec. To pa vem
gotovo — saj so pisali o tem vsi tuk. listi
—, da so Tržačani, Goričani, Istrani in Tren-
tinci o pogrebu nosili zastave, na katerih je
bil napis: »Našemu kralju, katerega smo
pričakovali«.

S takimi zastavami so demonstrirali pred
poslopjem avstrijskega poslaništva na način,
kakor ste pisali tudi Vi.

Čudim se, da tega ni poročal noben list
v Avstriji, niti »Piccolo« ne, ki je vendar
tako hlastno pograbil vse, kar je moglo po-
kazati neodrešence v pravi luči.

Blagovolite priobčiti to svojim čita-
teljem.

Občinstvu naznanjamo, da se je gos-
pod Fran Mandić preselil v ulici Cassa di
Risparmio št. 2 nad restavracijo na stari
borzi. Vsprejema od 3—4. ure popoldne.

Z naših sodišč. Včeraj so bili na tuk.
deželnem sodišču obsojeni: tesar Andrej
Quintavalle, katerega so aretirali zaradi raz-
grajanja v neki tuk. gostilnici, po § 523. kaz.
zak. v tri tedne zapora; 42-letni že kazno-
vani dninar Anton Štok zaradi hudodelstva
javnega nasilja v 7 mesecev poostrežne težke
ječe in 27-letni Silvij Fattori iz Tremigne
pri Veroni zaradi poskušene težke telesne
poškodbe v 2 meseca poostrežne težke ječe.

Aretiran deserter. Neka tukajšnja pot-
niška agentura je poskušala včeraj predpo-
ludne, da bi nekega Petra B. iz Lopuda v
Dalmaciji, skritega na vozu za prevažanje po-
hištva, spravila čez italijansko mejo, od ko-
der jo je podjetni mladenič, ki še ni zado-
stil svoji vojaški obveznosti, mislil popihati v
Ameriko. A že na Greti ga je dohitela osoda v
osebi policijskega oficijala Sehabla, ki je
aretiral begunca in dotičnega agenta.

Dražbe premičnin. V sredo, dne 29.
avgusta ob 10. uri predpoludne se bodo vsled
naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za ei-
vilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin:
na Corsu 22. usnje; ulica Tivarnella (alla
Grotta), vino; ulica S. Marco 18, pohištvo;
ulica S. Marco 6, pohištvo; na trgu Rosario
1 in ulica Nuova 14, pohištvo; ulica S. Ca-
terina 1, pohištvo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer
ob 7. uri zjutraj 27.6., ob 2. uri popoldne
27.5 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 761.1
— Danes plima ob 10:48 predp. in ob 11.6
pop.; oseka ob 4:38 predpoludne in ob 4:44
popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× Bralno društvo »Kras« v Sko-
pem vabi na veselico s plesom, ki jo priredi
v nedeljo, dne 2. septembra na krasno odi-
čenem dvorišču gostilne »Žingarea« s sode-
lovanjem domačega pevskega zbora v proslavo
400-letnice združenja Goriške s Habsburško
hišo in Njeg. Vel. cesarja 70-letnice. Vspre-
red: 1. Dav. Jenko: »Naprejš«, godba. 2.
Pozdrav. 3. I. pl. Zajc: »U boj!«, godba. 4.
H. Volarič: »Slovenski svet, ti si krasan«,
zbor. 5. Boris Miran: »Medeja«, deklamuje
gospodičar Mária Živčeva. 6. Dr. B. Ipa-
vec: »Domovini«, godba. 7. A. Razinger:
»Za gore solnce mi zahaja«, moški zbor s
samospevom. 8. * * »Venec narodnih pesmi«,
godba. 9. A. Hajdrih: »V sladkih sanjah«,
moški zbor. 10. * * »Valček«, godba. 11.
»Svoje glavnice«, vesela igra v enem dejanju.
12. Ples. — Začetek veselice točno ob 3. uri
popoldne. Svirala bo veteranska godba iz
Mavhinj. Vstopnina na veselico 40 st. za
osebo, otroci 20 st.; k plesu 20 st. za vsako
točko; sedeži 20 st. Na obilno udeležbo
uljudno vabi ODBOR.

× Slavnost v Sezani, ki jo je
priredil gospejni odbor Rdečega križa v pro-
slavo 400-letnice združenja Goriško-Gradi-
šanske z dinastijo Habsburško in proslavo
70-letnice cesarjeve je bila nekaj posebnega.
Sezana je bila bogato odličena z zastavami:
narodnimi, cesarskimi in drugimi. Na Ma-
horčičevem trgu je bil ukusno prirejen mo-
gočen slavalok s tremi oboki. Nad srednjim
obokom je bil transparent s cesarjevo po-
dobo. Za slavalokom je bilo prirejeno javno
plesišče odličeno z nešteto balončkov, vsi v
narodnih barvah. Na vrtu »pri treh kronah«
je bilo prirejeno za slavnostni koncert. I tu

je bilo vse bogato in okusno odičeno. Ob začetku koncerta so gromeli topiči, ko je prihajal namestnik Goëss. Le-tega je ob urodu pozdravil g. okrajni glavar dr. Laharnar. Užigali so se tudi umetalni ognji. Na večer je bila vsa Sežana sijajno razsvetljena. Celó krov stolpa je bil odičen zastavami in bogato razsvetljen. Ob blešku razsvetljave je bil slovesen obhod vojaške godbe. Potem je bil ples na Mahorčičevem trgu za niže ljudstvo, na vrtu hôtela »pri treh kronah« pa za odličnjake.

Lepo je bilo, ali da smo odkritosrčni: nam se je vse zdelo preveč oficijelno in — vojaško — narod malo da ne je izginal popolnoma. To dejstvo pa ne povišuje vrednosti slavnosti ob takih prilikah.

Vesti iz Kranjske.

* Rodovitno drevo. Gospod dr. Suyer ima na svojem vrtu ob Resljevi cesti v Ljubljani pred tremi leti zasajeno šibko hruškovo drevesce. Rodilo je takoj drugo leto 27 debelih hrušek, letos pa jih ima 54. Da se kakor grozd polne vejice ne polomijo, so privezane na posamezne količe.

* »Letovišče« ljubljanskih potepuhov je zasledila mestna policija ljubljanska. »Letovišče« je napravljeno popolnoma »po naravi«, ali bolje: v naravi, ter je njegovo pravo ime — duplina alias brlog. Do luknje so vodile »drobne« to se pravi »kozje stezice«, a vhod je lepo zakrit z bršljinom. Predvečeraj je orožništvo napravilo lov ter našlo v brlogu šest barab — in štiri ženske, katerih dve pa ste ušli. Prav za prav pa je bil ta brlog »hajališče ostudnežev, nekakaka »hiša sramote« in se je v njem našel tudi zapisnik rednih obiskovalcev. Bajne so hodili tudi tja civilni moški.

* Okr. šol. nadzornika g. prof. Levea v Ljubljani je zadel nemil udarec. V letovišču v Podbrezju na Gorenjskem mu je umrl predvečerjem (vsled vnetja možganske mreže) nadopolni sin Leon, dijak II. gimn. razreda. Lahka mu zemljica!

* Zaprisežen sodnijski kemik. C. kr. deželne sodišče v Ljubljani je g. dr. Kramerja, ravnatelja kmetijsko-kemičnega preskušališča za Kranjsko v Ljubljani, kakor stalnega zvedenca za sodnijske kemične preskave poverilo in zapríslego.

* Je-li možno?! »Slovenec« poročajo, da je minolo soboto neki stotnik 7. pešpolka nekemu rezervistu svoje kompanije — presekal glavo. Ko so se namreč vojaki v grozni vročini vračali z vaj proti Uncu, kjer sta nastanjena dva bataljona omenjenega pešpolka (dva sta na Rakeku), je dotični rezervist na potu pil vodo. V trenutku, ko se je nagnil proti koreu, ki mu ga je podala neka usmiljena žena, je skočil predenj stotnik z golo sabljo, ga sunil v prsi, potem pa ga udaril s sabljo po glavi, da se je siromak s krvjo oblit zgrudil na tla ter v malo hipih izdahnul dušo. Nesrečnež je bil oženjen ter je zapustil ženo in tri majhne otročiče. Vodo piti mu je dovolil — kakor je čuti — njegov korporal.

Tolike brutalnosti ne more opravičiti niti najstrožja vojaška disciplina. Čas je, da tudi v militarizmu dobi dostojno mesto — humaniteta.

* Častno priznanje. Dne 5. septembra t. l. bo praznoval gospod Fran Papler, nadučitelj v Borovnici 25-letnico svojega učiteljevanja. Koliko je ta gospod deloval za narod in učiteljstvo nam dokazuje sijajno to, da ga je slav. obč. odbor v svoji seji od dne 26. avgusta t. l. imenoval svojim častnim občanom, na čemur mu od srečestitamo!

* Upravni svet nove kreditne banke v Ljubljani se je konstituiral sledeče: predsednik g. Ivan Hribar, župan ljubljanski, njegov namestnik g. Josip Špičič, ravnatelj dunajske filijalke »Zivnostenske banke« na Dunaju. Upravni svet je nadalje imenoval ravnateljem s pravico prokure g. Ladislava Pečanka; naduradnikom in ravnateljevim namestnikom gosp. Karola Peterja, likvidatorjem g. Ferd. Sajovicca, blagajnikom g. Josipa Vlačha, knjigovodjo g. Otona Balzerja, uradniškim aspirantom g. Edvarda Pogačnika. Banka začne svoje poslovanje s 1. septembrom.

Stajerske vesti.

— Škarje drž. pravdnštva v Celju so zopet strigle zadujo »Domevino«. Bog vé kaj takega je hotela priobčiti »Do-

movina«, ki ima vendar že toliko izkustva v stvareh, ki nikdar ne najdejo milosti v očeh slavnega državnega pravdnštva?!

— Celjska mafija zopet vrši svoje čedno rokodelstvo. Ker se jej o belem dnevu ne nudi tako lahko prilika, da bi se dejanski znašala nad slovenskim prebivalstvom, je izbrala noč za svoje »delo«. Predminolo nedeljo po polnoči se je zbrala druhal najgrših celjskih barab pred stanovanjem nekega zavednega, a sicer docela mirnega in tihega Slovence ter mu brez vsake sence kaknega povoda pobila okna. Slavna policija seveda zopet ni imela očesa za te ščurke. Ako bi imeli le količkaj nade, da ne bomo govorili gluhim ušesom, bi vprašali slavne c. kr. oblasti v Celju, da-li ni ravno njih dolžnost, zaustaviti grdo rokodelstvo tistim divjakom v službi velenemštva?!

Vesti iz Koroške.

»Post festum«. Iz Celoveca nam pišejo dne 25. avg.: Zadnji čas so bili razni listi polni navdušenih poročil o svečanostih, ki so se vsepovsodi prirejale v proslavo cesarjeve sedemdesetletnice. Iz Celoveca takega poročila ni bilo in ga tudi ni moglo biti, ker je bilo slavje tu prav — klaverno. Nemško-nacijonalna gospóda, ki nosi tu »zvonec«, je pokazala ob tej priliki zopet pravo svoje mišljenje! Zato je treba, da se tudi »post festum« nekoliko pomudimo pri teh dogodkih. — Celovski mestni zbor je sicer sklepal o dostojni proslavi cesarjeve 70-letnice, a od dna duše ti sklepi gotovo niso prišli. Na predvečer rojstnega dne je bila bakljada, katero so priredili mestni gasilci. Pomagali so oni iz okolice. Pred hišo dež. predsednika sta pevski društvi »Frohsinn« in »Eintracht« zapeli nekaj pesmij. »Männergesangsverein« pa, v katerem imajo glavno besedo mladi uradniki z g. Dobernikom na čelu, ni hotel sodelovati — iz znanih vzrokov!! Razsvetljave v Celovecu ni bilo! Trgi, vasi, druga mesta na Koroškem so bila ta večer več ali manj razsvetljena malone vsa — glavno stolno mesto Celovec pa je bilo v pravi pravcati — nemški tmini! Pravijo, da je Beljak veliko bolj »radikalen«, nego Celovec; če je to tudi res, gotovo je tudi bolj takten. Tam je bila ta večer prav sijajna, prekrasna razsvetljava, katere v Celovecu ni bilo! — Mesto je razobesilo zastave, med njimi je bilo zlasti veliko — frankfurtaric, katerih tu ob nobeni priliki ne primanjkuje! Tudi na mnogih zasebnih poslojih je plapolal ta znak — blaženega vsenemštva! K slovesni maši v stolni cerkvi je prišel od občinskega zastopa samo župan Neuner z odbornikom — protestantom — Röschnerjem. Nemški nacionalci so se odlikovali po svoji — odsotnosti! Kako krasno se je oči dan n. pr. obhajal ob vrb-skem jezeru, zlasti na Vrbi in v Porečah, kako lepo tudi po drugih krajih — in Celovec . . . . Nočemo pisati rekriminaacij, a »mémínisse juvabit!« — Iz Milštata blizu Špítala pa poročajo malone neverjetno vest, da je tamošnji župan, c. kr. poštar in dež. slaneč Kotz naravnost prepovedal razsvetljavo ob cesarjevi sedemdesetletnici!! To so gotovo — idilične razmere, ali ne?!

Razne vesti.

Hrvatje, izgnani iz Johannesburga v južni Afriki. Včeraj je prispelo na Dunaj 56 Hrvatov, izgnanih iz Johannesburga. Prišli so brez vsake prtljage, ker jim Angleži niso ničesar dovolili jemati seboj, niti ne perila in denarja. Nekateri njih so bili že 20 let v Transvaalu. Čim so Angleži zasedli Johannesburg, so bili ti Hrvatje izgnani. Ista usoda je zadela tudi Nemece, Francoze, Italijane in Holandce. Ministerstvo za vnanje stvari, se je zavzelo za to, da ti izgnanci dobe svoje stvari, ki so jih morali ostaviti v Afriki.

Brzobjavna poročila.

Grof Goluchowski pred cesarjem. DUNAJ 27. (K. B.) Minister za vnanje stvari grof Goluchowski pojde jutri večer na dvor v Ischl.

Knez Ferdinand se vrača domov. DUNAJ 27. (K. B.) Knez Ferdinand bolgarski je danes jutro prispel iz Zella semkaj ter se takoj odpeljal na Oggersko.

Srbski diplomatje. BELIGRAD 27. (K. B.) Diplomatičnim agentom v Sredu je imenovan bivši minister Jovan Gjaja. Dosedanji diplomatični

agent Ivan Pavlović je stavljen na razpolago.

Ustaja na Kitajskem.

PETROGRAD 27. (K. B.) »Upraviteljski vestnik« javlja: Brzobjavka državnega svetnika pl. Giersa iz Čifua z dne 16. t. m. pravi: Zvezne čete so po boju vzele Peking. Pred njihovim dohodom so Kitajci zopet napadli poslaništva. Smatram za svojo dolžnost, da potrdim izredno junaštvo vseh braniteljev cesarskega poslaništva. Isti so se dva meseca bojevali dan za dnevom. — Dvor je zbežal iz Pekinga. Ni še znano, kateri mesti so še v Pekingu.

LONDON 27. (K. B.) Dopisnik lista »Times« javlja včeraj iz Shanghaija, da zarota, katero so zasledili nedavno v Hanukau-u, ni bila obrnjena proti tujcem, ampak je imela revolucionaren značaj.

YOKOHAMA 27. (K. B.) Korejska vlada je obvestila japonsko, da razvrsti, kakor je želela poslednja, mogočno vojsko na severni meji Koreje. Nemiri da so navstali vsled krajevni preprirov ne pa iz sovražtva do tujcev.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 27. (K. B.) Lord Roberts poroča o operacijah, vsled katerih je bil polkovnik Ridley, katerega je 1000 Burov pri Windburgu napalo in obkolilo, osvobojen. Ridley je od svojih 250 jezdecev zgrabil več nego 30 mož. — Ridley poroča, da se je v Harrismirhu udalo 169 Burov.

LONDON 27. (K. B.) Listi priobčujejo brzobjavko iz Pretorije, glasom katere je lord Roberts izdal proklamacijo, da posestniki zemljišč, kjer se nahajajo rudniki, morajo dačo, dolžno transvalski vladni, plačavati v roke uradnikov, ki jih je postavil lord Roberts.

LONDON 27. (K. B.) »Morning-Post« javlja dne 25. iz Belfasta, da je lord Roberts istega dne zjutraj rekognosciral močno bursko stališče na hribovju, 8000 yardov od kolodvora. Buri so zjutraj streljali na čete Bullerjeve, ki se nahajajo 7 milj proti jugu, ter na brigado Stephensonovo na levem krilu, istotako na središče angleške kolone. Angleško topništvo je odgovarjalo vspešno.

DUNAJ 27. (K. B.) Hrvatji izgnani iz Transvaala, so se sinoči odpeljali čez Trst v domovino. Tudi Nemece, Francoze, Italijane in Holandce so Angleži izgnali iz Johannesburga. Počakati treba, kakšen uspeh bo imelo posredovanje našega ministra za vnanje stvari. Vsekako se izgnanim avstrijskim poslanikom dpošlje njih imetje.

Trgovina in promet.

Uvod v nauk o trgovini.

II. del.

Trgovina z blagom.

Tretji oddelek.

Uloga denarja v trgovini z blagom. Kovani in papirnati denar.

(Dalje.)

Kurzna ali menška vrednost novca je spremenljiva cena, ki jo ima novce kakor blago v trgovinskem prometu. V vseh deželah smatrajo inozemski kovani denar vsake vrste za trgovinsko blago; isto velja glede razveljavljenih domačih novcev kakor tudi glede denarja, ki je bil sploh le kovan kakor trgovinski novce.

Kurz novca je ali enak notranji vrednosti istega; tedaj pravimo, da je »pari« — ali pa je višji ali nižji, in tedaj pravimo, da je pod ali nad pari. Ker stojijo franki in marke v razmerju 100:81, znaša pari-kurz komadov po 20 frankov na Nemškem 16.2 mark; o kurzu po 16.25 mark so 5 stotink (pfenigov) nad pari, o kurzu po 16.15 pa 5 stotink pod pari.

Zaradi drobnega prometa izdajajo države, neodvisno od pravega novčnega merila, še kovan denar, ki tvori po imenski vrednosti male dele glavne kovne enote, in sicer v številu, ki je določeno potom zakona. Tak denar imenujemo drobž. Drobž kujejo iz srebra, nikelja, bakra ali bronu. Zunanja ali plačilna vrednost tega novca je celó pri srebrnem drobžu mnogo večja od kovinske vrednosti, to pa zaradi tega, da bi drobža v inozemstvu ne raztopili oziroma prekovali. Korist od kovanja drobža ima državna blagajnica; za zasebnike kovnice ne prevzemajo kovanja drobža.

Drobž nam služi le za mali promet in v plačevanje manjših zneskov, oziroma ostan-

kov. Pri nas n. pr. moramo sprejemati plačila v srebrnem drobžu le do 50 kron, v niklju le do 10 [kron in v bronu le do 1 krone.

Nekako srednje stališče med drobžem in glavnim kovanim novcem zavzema srebrni novce, ki je ostal v prometu od vrednot, katere so bile preje v veljavi. To velja n. pr. v Avstro-ogerski glede srebrnih goldinarjev, ki so ostali od avstrijske vrednote v prometu. Te goldinarje mora vsakdo sprejemati v plačilo za dve kroni (= 1 goldinar); srebrni goldinarji imajo torej prisilni kurz (ceno), ravno tako kakor glavni novce, a ne da bi imeli polno zlato vrednost kakor poslednji. Vsled te manjše vrednosti smatramo ta denar za drobž, a z razločkom, da je njegova plačilna moč neomenjena ter da ga ne kujejo na novo. Na isti način krožijo na Nemškem srebrnjaki prejšnje tolarске vrednote, a na Francoskem srebrni komadi po 5 frankov odpravljene dvojne vrednote.

Razven kovanega denarja (novca) so v prometu še bankovci ali papirnati denar.

Tu moramo razločevati: ali bankovci (listki) le nadomestujejo pravi denar (glavni novce), ali pa imajo značaj samostojnega denarja (papirnata vrednota).

Trgovinske vesti.

Budimpešta 28. Pšenica za oktober K. 7.66 do 7.67 Pšenica za april 1901 K. 8.05 do 8.06 K. Rž za oktober K. 7.07 do 7.08 Rž za april K. 7.37 do 7.38 Oves za maj K. — do — Oves za oktober K. 5.30. do 5.32 Koruza za avgust 6.23 do 6.25. Koruza za sept. 6.05 do 6.08. Koruza maj 1901 K. 4.88 do 4.89.

Pšenica: ponudbe pospešene povpraševanje omejeno. Prodaja 32.000 m. st. nespremenjeno mlačno. Vreme: lepo.

Hamburg 28. Trg za kavo. Santos good average za sept. 41.75, za december 42.50 za mare 43.25 za maj 43.75 Denar.

Dunajska borza dne 28. avgusta.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	97.65	97.55
„ v srebru	97.30	97.15
Avstrijska renta v zlatu	117.05	117.05
„ „ kronah 4%	97.70	97.70
Kreditne akcije	656.—	661.50
London 10 Lsr.	242.25	242.20
20 mark	23.66	23.67
Napoleoni	19.30	19.30
100 italijanskih lir	90.55	90.40
Cikini	11.40	11.41

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste
od

Alessandro Levi Minzi v Trstu.
Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).

Bogat izbor bo tapetarijah, zrcal in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.
Predmeti stavijo se na brod ali železnico brez da bi se za to kaj zaračunalo.

OBUVALA!

PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)
priporoča svojo

bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke
Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odposiljatev je poštnine prosta.
Prezema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantič
čevlj. mojster

MATTONIJEV

GIESSHÜBLER

naravna
alkalična kislina

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica Acquedotto 8
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Krème.

Potočnik Fran ima gostilno v ulici Irene št. 2., toči istrsko, dalmatinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo vsaki čas mirle jedi. Odprto vedno do polnoči.

Obuvala.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika zaloga in delavnica vsakovrstnega obuvala po naročbi.

Pekarne in sladčičarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso) filijalka ulica Riborgo 15. ima veliko pekarno in sladčičarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokandov, konfetov, raznovrstnih sladčič v kosih in v škatljicah, finih biskotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birne, krste in druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navađen kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franco na dom in trgovcem v razprodajo.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladčičarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pečivo. Postrežba točna.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni »Commercio« in »Tedesco« ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Trgovci.

Fran Hitty Ulica Barriera vecchia št. 13 prodajalnica vsakovrstnega manufakturnega blaga in drobnarij. Na zahtevanje se pošiljajo vzorci tudi na deželo.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici del Torro štev. 12 priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in zaloga zaznovrstnega pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za množične naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla »svoji k svojim.« Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12 (zadej c. kr. deželne sodnije.)

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popravilne istega po cenah ki zadovolje gotovo vsakega gosta. Za obilne objave se priporoča Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

V Gorici.

Civilni in vojaški krojači.

C. kr. privilegirani kroji vsakemu koj razumijivi krojiti

Martin Poveraj v Gorici na Travniku št. 22 I. n. ima izborna zaloga vsakovrstne blaga za obleke iz inozemskih in avstrijskih tovarn in gotovih oblek, dežnikov in sobnih plaščev za vsako sezono. Vse po naj-novejši modi.

Voščene sveče.

J. Kopač svečar v Gorici ulica Sv. Antona št. 7 izdeluje sveče iz pristnega čebelnega voska. Za pristnost jamči s 2000 k. Za obilne naročbe se priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbnitvom ter slavnemu občinstvu.

Novoporočenci pozor! Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mehčev, okvirjev, ogledali stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetacijam, in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v svo to stroko spadajočih del. **Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14.** Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Spedijska poslovnica

Gašpar Hvalič v Gorici v ulici Morelli št. 12.

se toplo priporoča Slovencev v mestu in na deželi za prevažanje vsakovrstnega blaga in pohištva v vse kraje.

Nov zaprt voz za prevažanje.

Dostavljen nepoškodovanega blaga se zagotavlja

Dr. Rosa Balsam Praško domače zdravilo

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo vzbuja slast in odvaja lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.

Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč. po pošti 20 nvč. več.

je staro, najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero varuje in ohrani rane čiste, vnetje in bolečine olajša in hladi.

V pušicah po 35 in 25 nvč., po pošti 6 nvč. več.

Varilo! Vsi deli embalaže nosijo zraven stoječo, postavno položeno varstveno znamko.

Glavna zaloga:

Lekarna B. Fragner-ja c. in kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“

Praga, Malastran, ogel Spornjerjeve nice.

Vskudanje pošto razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v Lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

Zakaj so še ljudje, kateri Kathreiner Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je ista tako prijetna in zdrava kavina pijača?

Zato, ker še vsi ne vedo, katere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava od bobove kave, ki skoz en ekstrakt iz rastline bobove kave pridobi le duh in okus bobove kave, ne pa njene zdravju škodljive lastnosti. Zdrružuje toraj na dober način koristne lastnosti domačega sladnega preparata s preljubljenem okusom bobove kave.

Res je, da bo Kathreiner Kneipp-ova sladna kava v prid zdravju od milijonov ljudi in v stotisoč družinah vsaki dan použita, želeli pa bi bilo v korist vseh, da bi ta res družinska kava vsled njenih dobrih lastnosti, povsod in zlasti v vsaki družini se nahajala.

Kathreiner Kneipp-ova sladna kava služi sploh za primes k bobovi kavi, katere okus slajša in za uživanje mileje napravi. Dela kavi bolj ukusno barvo in odstrani znane zdravju škodljive lastnosti bobove kave popolnoma. Priporoča se z eno tretjino Kathreiner-ove kave in dve tretjine bobove kave začeti in polagamo na polovicovsake kave iti.

Neprecenljiva lastnost Kathreiner Kneipp-ove kave obstoji pa v tem, da se v kratkem času tudi popolnoma sama lahko pije, kar prav dobro tekne. Kjer se bobova kava popolnoma použiti prepove, je ta najboljšje nadomestilo in bo ženskam, slabotnim in bolnim osebam kot lahko prebavljiva, krideljujoča in krepčujoča pijača priporočena.

Po zdravniških izrekih naj se rastujoči mladini, posebno mladim dekletom, nobeno drugo kavo uživati ne da. Skozi upeljavo Kathreiner Kneipp-ove sladne kave, bo tudi v najmanjši družini veliko prihranjeno. En poskus zadostuje, da se ista stalno upelje.

Kathreiner Kneipp-ova kava se ne sme nikoli odprta prodajati! Prava je samo v znanih belih izvornih zavojih z podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko in z imenom »Kathreiner«.

Čestitam in se radujem z Vami na tako dobrem izdelku

piše odlični trgovec, gospod I. Prelog iz Trsta, prvi kranjski tovarni testenin: Žnidaršič in Valenčič v Il. Bistrici. Original tega lista z dne 21. januarja t. l. vsakemu na ogled.

Prostovoljna prodaja

Dne 10. septembra ob 10. uri dop. bode na lici mesta potom dražbe prodan. postojnsko-staro šolsko poslopje in k njemu pripadajoča stavbena parcela in dvorišče.

Poslopje leži sredi trga ter je posebno pripravno za trgovsko ali krémarsko obrt.

Izključna cena je 16.000 kron.

Pismene in ustmene ponudbe sprejema podpisani krajni šolski svet, ki daje tudi potrebna pojasnila.

Postojna, dne 21. avgusta 1900.

Krajni šolski svet v Postojni

Predsednik: Dekleva.

Podjetne brez konkurence išče solidne

AGENTE

za razprodajo novih in povsod rabljivih izdelkov. Visoka provizija, eventualno stalna plača zagotovljena.

Ponudbe na: J. Klimesch, Praga št. 1134/II.

Fran Wilhelmov odvajajoči čaj

od Frana Wilhelm lekarnarja v Neunkirchen (Spodnja Avstrija).

Se dobiva v vseh lekarnah v zavitku po 1 gld. av. velj.

FILIJALKA BANKE UNION V TRSTU

e peča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli, kakor:

a) Vsprejema uplačila na tekoči račun ter ji brestuje:

Vrednostne papirje:

po 2 ⁰ / ₁₀₀	proti 5 dnevni odpovedi
2 ¹ / ₁₀₀	12 "
3 ¹ / ₁₀₀	4 mesečni "
3 ¹ / ₁₀₀	8 "
3 ¹ / ₁₀₀	1 letni "

Napoleone:

po 2 ⁰ / ₁₀₀	proti 20 dnevni odpovedi
2 ¹ / ₁₀₀	40 "
2 ¹ / ₁₀₀	3 mesečni "
3 ⁰ / ₁₀₀	6 "

Tako obrestovanje pisem o uplačilih velja od 25 oziroma 2. avgusta naprej.

b) Za giro-conto daje 2¹/₁₀₀ do vsakega zneska; izplačuje se do 20.000 gld. a cheque; za večje zneske treba avizo pred opoldansko borzo. Potrdila se dajajo v posebni uložni knjžici.

c) Zaračuna se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se je to zgodilo katero si bodi uradnih ur. Sprejema za svoje conto-currentiste, inkase in račune na tukajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno.

d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri vseh svojih zastopnikih.

e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone proti primerni proviziji.

Assicurazioni generali V TRSTU.

(Društvo ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru, zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1893.	gld. 58.071.673-84
Premije za poterjati v naslednjih letih	30.541.700-64
Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1894.	169.929.625-03
Plačana povračila:	
a) v letu 1894.	9.737.614-48
b) od začetka društva do 31. decembra 1894.	292.401.706-51

Letni računi, izhaz dosedaj plačanih odškodovanj tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natanjna pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 888/1 v lastnej hiši.

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

v Ljubljani

je pričela svoje delovanje.

Pisarna zavarovalnice

se nahaja

na Dunajski cesti

v Medjatovi hiši v pritličji.